

Riktlinjer

Examensarbete på grundnivå inom
omvårdnad

Reviderad av: **Ingrid Larsson**
Susann Regber
Kristina Ziegert

Ämne **Omvårdnad**

Stad och datum **Halmstad 2023-01-17**

Innehållsförteckning

Allmänna riktlinjer för examensarbete på grundnivå inom omvårdnad	1
Formalia och skrivråd.....	1
Teckensnitt och teckenstorlek.....	1
Tempus och meningsbyggnad.....	2
Citat.....	2
Referenshantering enligt APA-systemet	3
Referenser i löpande text	3
Referenslista	3
Plagiat.....	4
Handledning.....	4
Loggbok för bedömning av den egna skrivinsatsen	5
Specifika riktlinjer för examensarbete	6
Litteraturstudiens struktur	7
Titelblad	7
Sammanfattning på svenska och engelska.....	7
Innehållsförteckning	7
Inledning	7
Bakgrund.....	7
Problemformulering.....	8
Syfte.....	8
Metod	8
Datainsamling	8
Databearbetning	9
Forskningsetiska överväganden	10
Resultat.....	10
Diskussion.....	10
Konklusion och implikation	11
Referenser	11

Tabeller och Bilagor	11
Examinationsseminarium.....	12
Tillvägagångssätt vid examinationsseminarium.....	12
Bedömning och examination	13
Referenser	15
BILAGA A.....	16
Tabell 1: Kriterier för bedömning av opponent- och respondentskap	16
BILAGA B.....	17
Tabell 2: Kriterier för bedömning av examensarbete.....	17
Bedömningskriterier av examensarbete, kandidatuppsats i omvårdnad, 15	
hp.....	17

Allmänna riktlinjer för examensarbete på grundnivå inom omvårdnad

Alla skriftliga arbeten som genomförs inom akademisk utbildning ska genomsyras av ett kritiskt tänkande och vara logiskt uppbyggda. Ett kritiskt tänkande innebär att ifrågasätta och reflektera över både sådant som andra har åstadkommit och det du själv tänker och skriver. Det ska klart framgå hur du har gått tillväga för att lösa olika uppgifter.

Resonemang och slutsatser ska bygga på de fakta och/eller erfarenheter som redovisas. I Högskolelagen 1 kap. § 8 (SFS 1992:1 434) framkommer att studenten ska ha:

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem samt
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet

Dessutom skall studenten inom det område som utbildningen avser utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmågan att:

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå
- följa kunskapsutvecklingen
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området”

Formalia och skrivråd

Ett krav på vetenskaplig kunskap är att den ska kunna kommuniceras och därför läggs vikt på utformningen av den vetenskapliga dokumentationen. Vid skriftliga uppgifter och vetenskapliga arbeten på akademisk nivå är noggrannhet, konsekvens och språklig klarhet viktigt, vilket innebär att arbetet skall vara läsbart och tydligt, texten skall inte kunna misstolkas. Låt gärna någon läsa igenom arbetet och ge synpunkter. Du kan också vända dig till Skrivpunkten på Högskolan för att få hjälp med det som rör texter och skrivande.

Vid Högskolan i Halmstad, finns en framtagen dokumentmall, som kan hjälpa dig med vissa formalia. Genom att du laddar ned mallen och skriver din text direkt i den skapas exempelvis korrekt typsnitt, textstorlek, rubriker, radavstånd och sidmarginal.

Du finner dokumentmallen <https://www.hh.se/student/innehall-a-o/uppsatsmallar.html>

Teckensnitt och teckenstorlek

Dokumentmallen är framtagen för vetenskapliga texter. Mallen har grundinställningarna: typsnitt, teckenstorlek, rubriker, radavstånd och sidmarginaler. I mallen finns även sidbrytningar och avsnittsbrytningar, klicka på knappen visa/dölj i verktygsfältet för att se dokumentets formateringar.

Formatmallar finns under fliken Start. Sidnumrering ligger förinställd i mallen och uppdateras genom att du högerklickar och väljer ”uppdatera fält”.

Tempus och meningsbyggnad

Välj korrekt tempus för de olika delarna av ditt arbete. Presens används när syftet är att berätta om något som är gällande just nu, exempelvis aktuell forskning.

Preteritum används när du skriver om något som har skett, exempelvis datainsamling och databearbetning. Var konsekvent och undvik tempusväxlingar inom samma del av arbetet.

Meningsbyggnaden ska vara fullständig, med subjekt och predikat. Meningsbyggnad, ordföljd och syftningar måste vara riktiga. I löpande text ska inte meningar börja med siffror, använd istället bokstäver eller formulera om meningen. Meningar ska inte heller inledas med ett bindeord som exempelvis ”och”, ”samt” eller ”men”. Inled inte heller meningar med ord, som syftar på föregående mening som exempelvis ”vilket”, ”vilka” eller ”som”. Att använda kommatecken är ett sätt att undvika ofullständiga meningar. Semikolon kan också användas mellan satser, som har nära samband med varandra, efter semikolon följer liten bokstav. Vid uppräknings ska kolon, inte semikolon användas. ”Året har fyra årstider: vår, sommar, höst och vinter.” Inga särkrivningar får förekomma i text på svenska, observera skillnaden mellan svenska och engelska, till exempel evidensbaserat/evidence based. Siffror under tio skrivs med bokstäver. Om en mening börjar med en siffra skall den skrivas med bokstäver.

Undvik att skriva personligt pronomen som t.ex. ”jag”, ”vi”, ”hen”, och ”man”. Vidare undvik att skriva ”författare” om dig själv, det kan lätt bli missförstånd. Objektivt inte genom att skriva ”den” eller ”denne” om patienten eller personen och inte heller ”dess” eller ”dennes”. Var sparsam med att använda kursiv stil i löpande text. Ta hjälp av stavnings- och grammatikkontrollen ordbehandlingsprogrammet, det fungerar också på engelsk text om du väljer språk. Skilj på engelskt och svenskt språk när det gäller användning av versaler till exempel May/maj och English/engelska. Förkortningar anges vid första presentationen inom parentes efter det fullt utskrivna ordet/orden, exempelvis: multipel skleros (MS). Därefter kan förkortningen användas i den löpande texten. Förkortningar används ytterst sparsamt. Skriv inte förkortningar av vanliga uttryck som ”till exempel”, ”det vill säga”, ”jämför” och ”med flera” i löpande text.

Citat

Direkta citat, det vill säga att skriva av någon annans text, får förekomma i viss begränsad utsträckning. Används citat ska de vara ordagrant återgivna. Om det finns stavfel i originaltexten måste dessa även finnas med då texten citeras, anges med [sic!] efter, eller enbart [!]. Glöm inte att ange referens och sidnummer.

Ett kortare citat placeras mellan citattecken i den löpande texten (“...”), följt av referens och sidhänvisning. Längre citat med 40 ord eller fler ska anges i ett eget indraget stycke med 1,3 cm marginaler. När du skriver citat med indrag skall inte citattecken användas. Citat på fler än 400 ord är inte tillåtna, citat bör inte överstiga 100 ord. För att inkludera exempelvis en dikt eller en devis ska tillstånd från upphovsrättsinnehavare ges. När det gäller bilder, figurer och tabeller ska tillstånd från originalkällans författare inhämtas.

I kvalitativa artiklar där citat förekommer i resultatdelen, ska dessa citat ej återges.

Referenshantering enligt APA-systemet

Val av referenser ska ske med urskiljning, men alla som tagits upp i den löpande texten ska finnas med på referenslistan och samtliga referenser som finns i referenslistan ska finnas i texten. Referenserna ska vara aktuella och adekvata. Äldre referenser kan användas om de har speciell betydelse för arbetet. Punkt sätts alltid efter parentesreferensen. När vetenskapliga texter skrivs kan olika referenshanteringssystem användas såsom Vancouver-systemet, Harvard-systemet eller APA-systemet. APA är utarbetat av American Psychological Association och används framför allt inom psykologi och samhälls - vetenskap, men även mer och mer inom vårdområdet. Det referenssystem som används för skriftliga uppgifter och examensarbeten inom omvårdnad är APA-systemet. För mer utförlig information om referenshantering var god se: <http://libguides.hh.se/omvardnad> Under fliken "Värdera, samla, referera" finner ni information om referenshantering. Välj Höskolan i Skövdes mall: "Vägledning i referensskrivning enligt APA-manualen".

Referenser i löpande text

I vetenskapliga texter är det viktigt att ange från vilken källa det material som presenteras kommer. Detta är dels en artighet mot den som blir refererad dels en upplysning till läsaren om vem som hävdar vad i en text. Att referenserna skrivs korrekt underlättar för läsaren att söka upp källan för att kontrollera innehållet eller inhämta mer kunskap. I det akademiska hantverket ingår att visa respekt för upphovsrätten genom att referera regelrätt. En bredd och ett djup i utnyttjandet av referenser visar att ni är pålästa inom det ämne ni skriver om. Forskningsetiskt är det grundläggande att i de fall där det finns motstridiga källor ärligt redovisa dessa. När referens saknas utgår läsaren ifrån att det är era egna synpunkter.

Referensen ska komma som ett naturligt inslag så att texten blir läsvänlig, dock inte efter ett eller ett par ord. Det ska finnas ett innehåll innan referensen skrivs. Punkt skrivs alltid efter referensparentesen. Om ett textstycke är långt kan referensen behöva upprepas i slutet av stycket. Ett annat sätt att markera att texten tillhör samma författare är att använda så kallade språkmarkörer och samtidigt skriva in referensen återigen. I första hand används alltid primärkällan, det vill säga den ursprungliga källan, sträva således alltid efter att undvika sekundär-/andrahandskällor. Om primärkällan är svår att få tag i kan sekundärkällor accepteras i begränsad utsträckning. Om sekundärkällor används ska det framgå att det är en sekundärkälla, vilket innebär att det är den källa som är läst som ska finnas referens till i referenslistan. Att citera en redaktör till en antologi är inte korrekt referenshantering. Det är författaren eller författarna till det enskilda kapitlet i antologin som skall återges i den löpande texten.

Referenslista

Referenser skrivs på en ny sida och i alfabetisk ordning. En referenslista ska innehålla referenser till samtliga källor som används i skriftliga uppgifter och examensarbeten. För att läsaren ska kunna kontrollera sakuppgifter är det nödvändigt att de böcker, tidskrifter, författare och annan faktasammanställning som refereras är korrekt dokumenterade. Alla källhänvisningar i löpande text måste gå att återfinna i referenslistan under samma namn

och årtal. Alla referenser i referenslistan måste återfinnas i löpande text.

Vid hänvisning till flera källor av samma författare ska de placeras i kronologisk ordning med den äldsta först. Om flera källor av samma författare finns från samma år skrivs dessa i alfabetisk ordning efter titel. Om det finns flera referenser med samma förste författare ska den källa där författaren är ensamförfattare komma först. Tidskriftens fullständiga namn skrivs alltid ut och då behålls inledande versaler på alla bärande ord. För artiklar som finns i PubMed kan tidskriftens fullständiga namn sökas via Journals Database. Titeln på en artikel skrivs ut i sin helhet. Använd stor bokstav endast på första ordet i titeln och likadant på eventuella undertitlar oavsett hur det ser ut i originalet. Boktitlar och tidskriftsnamn ska skrivas med kursiv stil, men inte enskilda bokkapitel eller titeln på en artikel.

Volymnummer ska anges med kursiv stil. Kontrollera att det är rätt skiljetecken, gemener, versaler, mellanslag och kursivering i referenslistan.

Plagiat

Det är oerhört viktigt att inte skriva av andras arbeten eller eget arbete från annan kurs – detta betraktas som fusk. I enlighet med reglerna på Högskolan i Halmstad ska enbart misstanken om avskrift/plagiat anmälas. Följande citat är hämtat från Högskolans hemsida om studenters rättigheter och skyldigheter.

Vid hemtentamen och vid vetenskapligt fördjupningsarbete/upsats används litteratur aktivt, men du får inte skriva av text. Den ska bara fungera som en utgångspunkt i dina resonemang. All litteratur som du använder dig av ska tydligt redovisas, som referens eller som citat. I löpande text måste du alltid ange varifrån du tagit texten och om du direkt skriver av text måste du ange det som citat. Du får aldrig använda eller skriva av annans text utan att ange källan. Lämnar du in ett arbete där texten inte är producerad av dig personligen, och du inte anger detta, räknas det som fusk. Det räcker inte att ändra några ord eller tempus för att det ska räknas som en ny text. Du får inte skriva av någon annans arbete eller låta någon skriva i ditt namn. (Citat hämtat från Högskolans hemsida, 2015-08- 28). Observera särskilt att en översättning till svenska från ett främmande språk, exempelvis engelska språket, är att betrakta som plagiat, översättningen måste omarbetas på samma sätt som en svensk text omarbetas för att inte betraktas som plagiat. Skriftliga uppgifter kontrolleras med ett plagiatverktyg ”SafeAssign”, som Högskolan i Halmstad använder för att upptäcka eventuellt plagiat.

Handledning

Handledning i samband med examensarbetet är obligatorisk. Handledarens roll är huvudsakligen att handleda i arbetsprocessen genom att ställa frågor och visa på alternativ och ge råd. Inför handledningstillfällen ska material som utgör underlag för handledningen inlämnas 2–3 arbetsdagar före respektive handledningstillfälle. Du och din handledare kommer överens om en tidsplan för arbetet. Handledaren har en begränsad tid för sitt handledarskap. Om tiden förbrukas erhålls ingen ytterligare handledning. I handledningstiden ingår förutom möten med handledaren, handledarens förberedelser inför handledningstillfällen samt eventuella kontakter via telefon och e-post. Handledaren

ansvarar för handledning men examensarbetet är ditt ansvar.

Loggbok för bedömning av den egna skrivinsatsen

Examensarbetet är ett enskilt arbete och bedöms som sådant. När examensarbetet inte genomförs individuellt skall en loggbok föras av varje enskild student för att kunna bedöma ditt individuella bidrag och för att möjliggöra en bedömning av samtliga arbetat med examensarbetet i likvärdig utsträckning. Under skrivprocessens gång skall en dialog/avstämning föras med handledaren utifrån loggboken. I loggboken skriver du vad du utfört i examensarbetet och när du utförde uppgiften (datumlogg). I texten skall det även finnas en bedömning av din insats i förhållande till uppgiften och en reflektion över din egen lärprocess. Som en hjälp kan du ställa dig följande frågor; ” *vilken erfarenhet har jag fått av uppgiften och hur har erfarenheten bidragit till min inläring, vad har jag lärt mig och vad behöver jag göra för att komma vidare i mitt arbete med examensarbetet*”? Dessutom ska du i loggboken också dokumentera relevanta möten för examensarbetet som du deltagit i och vilka andra personer som var närvarande vid mötet. Loggboken skrivs lämpligen som ett Word dokument utifrån datum. Loggboken skall även innehålla en titelsida, där ditt namn, examensarbetets titel och handledarens namn skall framgå. Inför examinationsseminarium ska loggboken överlämnas som en del i beslutsunderlaget vid examination. Du lämnar in din loggbok tillsammans med ditt examensarbete via mail till examinator inför examinationsseminarium.

Specifika riktlinjer för examensarbete

Examensarbetet för filosofie kandidatexamen utgör en fördjupning i huvudområdet omvårdnad. Val av ämne, begrepp och teorier avgränsar huvudområdet mot närliggande område och omvårdnadsämnet ska avspeglas i hur texten skrivs både vad gäller innehåll och språk. Arbetet ska generera ny kunskap som är av betydelse och utvecklar omvårdnad. Enligt Examensförordningen (SFS 1993:100, bilaga 2) leder Sjuksköterskeprogrammet, 180 högskolepoäng till:

- en *sjuksköterskeexamen* efter det att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng. För sjuksköterskeexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.
- en *kandidatexamen* efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt minst 180 högskolepoäng, varav minst 90 högskolepoäng med successiv fördjupning inom det huvudsakliga området för utbildningen. För kandidatexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

Vid Högskolan i Halmstad genomförs examensarbetet för filosofie kandidatexamen, som en litteraturstudie. En *litteraturstudie* är en systematisk, metodisk och kritisk granskning av litteratur utifrån ett vetenskapligt syfte. Litteraturen som granskas utgörs av vetenskaplig litteratur, det vill säga vetenskapliga publikationer, som avhandlingar och originalartiklar. Mer information om litteraturstudier finns i kurs och referenslitteratur. Du skriver examensarbetet tillsammans med en kurskamrat och endast i undantagsfall finns möjlighet att vara ensam författare till arbetet. Eftersom examensarbetet bedöms som ett enskilt arbete ska du föra en loggbok över din egen insats (se sida 8). Du examineras enskilt och vid examination ska du/ni på begäran kunna redogöra för era respektive insatser.

Det vetenskapliga arbetet kan komplettera din meritportfölj och kan komma att användas i undervisningen inom utbildningen.

Inför examinationsseminarium sker en avstämning med handledare om examensarbetet är klart för examinationsseminarium med opponent- och respondentskap. Du skickar arbetet därför till handledare via e-mail för avstämning, enligt föreskrifter i kursens studiehandledning. Senast en vecka (fem arbetsdagar) före examinationsseminarium skickar du arbetet till opponenter, examinator och handledare.

Litteraturstudiens struktur

För att underlätta ditt arbete uppmanas du att använda och följa den mall som finns för litteraturstudie som examensarbete. Examensarbetet skall ha följande struktur.

Titelblad

Titeln ska utgå från syftet och bör täcka innehållet i arbetet. Undertitel kan förekomma. Titelbladet ska utformas enligt mall för kandidatuppsats och innehålla arbetets titel, författarens namn, kursbeteckning samt år, månad och dag och plats då examensarbetet examineras vid ett respondent- och opponentskap. Titelns formulering skall vara densamma på såväl uppsatsmallen som på insidan och även den engelska titeln och sammanfattningen skall följa den svenska förlagan.

Sammanfattning på svenska och engelska

Sammanfattningen skrivs på både svenska och engelska. Sammanfattningsbladet ska innehålla titel, författare, akademi, handledares namn, tjänstetitel och akademisk titel, examinatorns namn tjänstetitel och akademisk titel, termin och år (ex, hösttermin 2021), sidantal, nyckelord samt sammanfattning. Nyckelorden hänvisar till innehåll och inriktning som är karakteristiskt för just ditt examensarbete. Nyckelorden bör vara fyra till fem och skrivas i bokstavsordning. Sammanfattningen ska vara kortfattad så att läsaren snabbt kan bilda sig en uppfattning om litteraturstudiens innehåll. I sammanfattningen ska bakgrund, syfte, metod, resultat och konklusion redovisas. Observera att det som presenteras i sammanfattningen måste återfinnas i arbetet. Sammanfattningen ska omfatta 150–200 ord och ska inte innehålla några referenser.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckningen ska överensstämma med rubrikerna i texten. För varje rubrik anges sidnummer. Innehållsförteckningens rubriker ska ha samma storlek som rubrikerna inne i arbetet.

Inledning

Inledningen ska presentera problemet och varför det är relevant att studera. Problemet ska vara relevant för huvudområdet omvårdnad, vara samhällsförankrat och vara kopplat till aktuell forskning, som styrks med referenser. Inledningen ska omfatta ½ till 1 A4-sida.

Bakgrund

Examensarbetet är en fördjupning inom omvårdnad och det är av vikt att huvudområdets vetenskapliga grund synliggörs i er bakgrund. Detta sker genom en teoretisk förankring av det valda ämnet i ett omvårdnadsperspektiv. Definitioner och förklaringar av relevant omvårdnads/vårdvetenskapliga begrepp beskrivs och förklaras. Relevanta teorier och modeller kan användas som teoretisk referensram. Bakgrunden inleds med att beskriva det valda ämnet – vad är skrivet om ämnet? Vilken forskning finns? Hur har kunskapen utvecklats över tid? Vilka kunskapsluckor finns på området? Bakgrunden ska vara saklig och visa på vad som är relevant för arbetets syfte och vad som inte är det. Bakgrunden ska visa på

en fördjupning inom forskningsläget inom aktuellt område och därmed styrkas med övervägande vetenskapliga referenser som har betydelse för problemområdet. Vid litteratursökning av referenser till bakgrunden bör dock noteras att vetenskapliga artiklar som skulle kunna utgöra resultatartiklar inte skall ingå i bakgrunden. Vid sökning efter sådana artiklar bör sökningarna utgöras av andra sökord än de som sedan utgår från syftet för att finna resultatartiklar.

Referenserna ska utgöras av annan litteratur än den som redovisas i litteraturstudiens resultatdel.

Problemformulering

Problemformuleringen skall tydligt avgränsa vad och varför ämnet är av vikt att studera. Observera att inga referenser ska förekomma i problemformuleringen och att den bör omfatta omkring 60 ord.

Syfte

Tänk på att syftet skall vara inom ditt ämnesområde, vara välavgränsat och motiverat att undersöka. Syftet ska vara tydligt formulerat eftersom det utgör en vägvisare för såväl datainsamling och analys som redovisning av resultatet. Det ska också framgå vilka, som berörs av problemet och i vilket sammanhang det är ett problem. Syftet bör avgränsas till en eller högst två meningar. Exempel på hur syftet kan formuleras: Syftet var ”att beskriva”, ”att identifiera” eller ”att undersöka”. Syftet skrivs i preteritum.

Metod

Metoden, som ska användas för examensarbetet är en litteraturstudie. Metodbeskrivningen ska omfatta både tillvägagångssätt vid insamlande av data, det vill säga sökstrategi av vetenskaplig litteratur i olika databaser, urvalsprocessen och bearbetningen och analysen av data. Metoden skall styrkas med relevanta metodreferenser. Litteraturstudie som metod finns beskriven i kurslitteraturen.

Datainsamling

Datainsamling till en litteraturstudie finns väl beskriven i kurslitteraturen. Använd er av bibliotekets sökguide – Artiklar och databaser/Ämnesguider/Omvårdnad, hälsovetenskap och medicin. Via sökguiden kan ni gå vidare och få hjälp med både hur ni kan söka och dokumentera vetenskaplig kunskap. Utifrån examensarbetets syfte bestäms sökorden, som används för sökning av relevant litteratur i olika databaser. Du ska göra en tabell kallad *Sökordsöversikt* (bilaga A, i dokumentmall) för att visa vilka ord/termer som använts i de olika databaserna. Samtliga tabeller ska förutom numrering ha en rubrik, som talar om dess innehåll. Tabelltext skall alltid stå ovanför tabellen och figurtext under figuren. Om tabell och/eller figur ska placeras i löpande text eller som bilaga avgörs av dess längd/storlek. Under rubriken *Datainsamling* beskrivs detaljerat hur sökningen av de artiklar som ingår i resultatet gått till. Ange vilka sökord som använts och om sökorden är ämnesord eller fritextord. Gällande söktermer används, t.ex. de booleska operatorerna OR och AND. Det är grundläggande att ange hur sökningen genomförts i de för omvårdnad relevanta databaserna,

t.ex. CINAHL, PubMed och PsycINFO för att visa vilken sökstrategi som använts. Sökningarna skall omfatta samma tidsperiod i alla databaser, dvs om sökningar gjorts under en femårsperiod i den ena databasen skall samma tidsperiod även göras i övriga databaser. Sökningarna skall eftersträva att omfatta samma sökord i de olika databaserna även om det inte alltid går att använda exakt samma sökstrategi, eftersom olika databaser har olika krav på format för sökstrategin. Resultatartiklarna ska vara referegranskade och får inte vara översiktsartiklar s.k. reviewartiklar. I samband med litteratursökningen görs avgränsningar med hjälp av exklusions- och inklusionskriterier. Läs alltid de sammanfattningar av artiklar som erhålls, titlarna stämmer inte alltid överens med innehållet. Vid beskrivning av datainsamlingen skall i första hand svenska ord användas som t.ex. referegranskad istället för det engelska uttrycket peer review, liksom ordet avgränsning istället för det engelska ordet limits. Däremot kan de engelska uttrycken användas i tabellen för sökhistorik. Vid val av resultatartiklar skall artiklar som inte går att få i fulltext beställas från biblioteket.

Sökstrategin och urvalsprocessen ska även kunna följas i en tabell kallad Sökhistorik (bilaga B, i dokumentmall). Denna tabell ska ställas upp i kronologisk ordning med det aktuella datumet först och ska innehålla datum, databasens namn, sökorden, avgränsningarna/limits, och de Booleska sökoperatorer som använts. Urvalsprocessen som presenteras i tabellen från antal träffar till resultatartiklar ska även beskrivas i text. Till datainsamlingen hör också att göra en kvalitetsgranskning av de valda artiklarna för att avgöra vilka som ska ingå i resultatet. Kvalitetsgranskning ska göras med hjälp av bedömningsmall. Tydlig referens skall finnas till den bedömningsmall ni använder er av. När kvalitetsgranskningen är klar är också antalet artiklar, som ska användas i resultatet bestämt, alltså resultatartiklar, och databearbetningen kan börja.

Databearbetning

I databearbetningen beskrivs hur materialet har bearbetats. Försök först att få en överblick över materialet för att sedan göra en strukturerad och kritisk granskning. En sorts första överblick ges genom att skapa en tabell, en *Artikelöversikt* (bilaga C, i dokumentmall). Med hjälp av artikelöversikten presenteras varje artikel i alfabetisk ordning efter förste författarnamn.

Artikelöversikten ger en första struktur över metod och innehåll, som leder vidare i organisationen av datamaterialet. Artikelöversikten skall skrivas med balans avseende innehållet i de olika rubrikerna urval, datainsamling, databearbetning etc. Innehållet skall vara kortfattat och koncist. Till exempel under urval är det lämpligt att skriva ut vilka och hur många som deltog i studien, inte vilka personer som tillfrågades. Artikelöversiktens resultat/slutsats utgår från resultatet i den vetenskapliga artikeln som motsvarar syftet för din litteraturstudie, vilket innebär att du inte alltid skriver hela artikelns resultat/slutsats. I resultat/slutsatsen skall läsaren kunna härleda de kategorier som framkommer i er kandidatuppsats, och därmed kan resultat/slutsatsen bli lite mer omfattande och informativ jämfört med övriga rubriker. Varje artikel analyseras först var för sig utifrån ditt syfte med litteraturstudien och sedan i relation till helheten, det vill säga det sammanlagda resultatet från de ingående studierna. Databearbetning innebär att det viktigaste innehållet

kondenseras, reduceras och fokuseras. Det är grundläggande att framhålla likheter och skillnader mellan de olika studierna. Strukturen i resultatet kan byggas upp utifrån kategorier eller teman med referens till kurslitteratur. En litteraturstudie ska ge ett svar på examensarbetets syfte.

Forskningsetiska överväganden

Avsnittet skall innehålla en beskrivning om forskningsetiska principer som styr forskning inom omvårdnadsvetenskapen med tillhörande referenser. Redogör övergripande för hur resultatartiklarna i litteraturstudien har hanterat de etiska principerna. Gör en egen värdering av förhållandet risk – nytta. Beakta etiska aspekter vid framställning av litteraturstudien avseende t.ex. att innehållet i de valda artiklarna återges på ett rättvist sätt, att ett självkritiskt förhållningssätt används vid analysen så att kategorier speglar innehållet i de valda artiklarna och att reflektera över att resultatet inte framställs så att målgruppen kommer till skada. De forskningsetiska övervägandena bör inte överstiga en ½ A4 sida.

Resultat

En litteraturstudie kräver att de resultatartiklar som ingår sätts i ett sammanhang utifrån litteraturstudiens syfte. Det är väsentligt att resultatet presenteras på ett logiskt strukturerat sätt, till exempel genom att det organiseras i kategorier/teman eller efter likheter/olikheter. Sammanställ resultaten utifrån syftet. Varje resultat ska styrkas med referens/referenser från resultatartiklarna. Endast data som har direkt anknytning till syftet ska redovisas. Ett första steg är att skriva samman de källor som övergripande beskriver kategoriens innehåll, tex så här: Personer/patienter med.... upplevde... (ref 1; ref 2; ref 3; ref 4 osv). Därefter lyfts olika delar av kategoriens innehåll fram med tillhörande referenser (ref 1; ref 2; ref 4 osv) eller (ref 3).

I en litteraturstudie redovisas endast synpunkter från de studerade resultatartiklarnas resultat. Du kan inte referera till artiklarnas bakgrund eller diskussion. Det är nödvändigt att återge resultat från studierna med egna ord. Det är inte korrekt att presentera en artikel i taget. Det är betydelsefullt att väva samman artiklarna så att arbetet leder fram till ny kunskap, vilket det inte gör om en artikel i taget redovisas. Resultatet ska ge en översikt över aktuell vetenskaplig kunskap inom området och innehålla en granskning och jämförelse av resultat från olika studier. Eftersträva ett kritiskt granskande förhållningssätt.

Diskussion

Diskussionen omfattar två delar, dels en metod- och en resultatdiskussion. I dessa två delar förs en kritisk reflektion av metod och resultat.

Metoddiskussion

Metoddiskussionen skall visa på en fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen. Utifrån de vedertagna kvalitetsbegreppen trovärdighet, pålitlighet, bekräftelsebarhet och överförbarhet diskuteras och värderas den egna studiens metod kritiskt. Reflektera över vilka styrkor och svagheter metoden har för att besvara syftet, såsom sökord, sökstrategi, val av resultatartiklar utifrån forskningsmetod, ursprungsland

och överförbarhet till svenska förhållanden. Vidare kan det vara lämpligt att reflektera över vilka fördelar respektive nackdelar arbetet har i relation till syftet grundat på hur många kvantitativa respektive kvalitativa artiklar som ingår. När det gäller diskussion av bearbetningen av resultatartiklarna är en kritisk argumentation angående den egna bearbetningen på sin plats. Är bearbetningen lätt att följa, förstår läsaren hur bearbetningen har gått tillväga steg för steg? Hade resultaten sett annorlunda ut om resultatartiklarna hade bearbetats på ett annat sätt? Gav denna bearbetning den bästa utdelningen i relation till syftet? Diskutera och reflektera också er värdering och granskning av den vetenskapliga kvaliteten i resultatartiklarna och de etiska aspekterna utifrån resultatartiklarna. I er kandidatuppsats skall inte er förförståelse diskuteras eftersom ni inte har någon professions- eller forskningserfarenhet sedan tidigare.

Resultatdiskussion

Efter metoddiskussionen följer en diskussion om studiens resultat mot syfte. I resultatdiskussionen förs en relevant reflektion och diskussion med hänsyn till vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Tänk noga igenom vad som ska diskuteras, allt behöver inte diskuteras. Diskussionen ska inte vara en upprepning av resultatdelen utan lyfta fram och basera sig på det viktigaste av litteraturstudiens resultat. Inled med en kort presentation av de viktigaste resultaten. Gör jämförelser med tidigare forskning inom området och anknyt till referenser i bakgrunden samt lägg till ny litteratur. Argumentera för resultatets värde ur ett omvårdnads- och samhällsperspektiv samt ur ett etiskt perspektiv. När litteraturstudiernas resultat eller tidigare forskning motsäger resultatet, och diskutera detta. Resultat som inte tidigare presenterats under rubriken *Resultat* ska inte diskuteras.

Konklusion och implikation

Konklusionen ska vara en kortfattad sammanfattning av litteraturstudiens viktigaste resultat som svarar mot studiens syfte. Konklusionen ska täcka huvudresultaten i arbetet. Inga referenser ska förekomma. Konklusionen ska utmynna i en implikation, vilket är rekommendationer för fortsatt forskning, praktisk vårdverksamhet och/eller undervisning.

Referenser

Samtliga referenser som du hänvisat till ska anges i referenslistan. Referenslistan börjas på ny sida, observera att dessa sidor inte ska numreras. Referenslistan skrivs enligt APA-systemet. I referenslistan ska de artiklar som ingår i resultatet markeras med en asterisk * i början av referensen.

Tabeller och Bilagor

Tabeller numreras i den ordning som dom presenteras i kandidatuppsatsen. Hänvisning sker till tabellen och eventuellt även den bilaga den ligger i. Bilagor bokstaveras: Bilaga A, Bilaga B, Bilaga C, där bokstaven står för den ordning som bilagan refereras till i texten. Bilagorna placeras sist i arbetet. På de sidor med bilagor, som innehåller tabeller, kan marginalerna göras mindre dock lägst 1 cm. Texten inne i tabellerna kan skrivas som lägst Times New Roman, nr 10.

Examinationsseminarium

Arbetet med examensarbetet avslutas med ett examinationsseminarium som är öppet för alla som vill delta. Program läggs ut på sjuksköterskeprogrammets hemsida med schema innehållande tid, sal, titel, författare och e-postadress så att intresserade kan rekquirera arbetena (observera att dessa endast är seminarieexemplar och inte ska spridas).

Opponentskapet består av en dialog mellan opponent och respondent, där båda parter har ansvar att skapa en positiv anda under seminariet. Opponentens uppgift är att kritiskt föra en vetenskaplig dialog om både innehåll och metod. Det är lämpligt att utgå från de olika huvuddelarna av examensarbetet och diskutera såväl förtjänster som brister. Opponentens förhållningssätt skall vara problematiserande och det är av värde att opponenter ställer öppna frågor. Det är viktigt att notera att en kritisk granskning omfattar att reflektera i dialog utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt, att ge konstruktiv kritik, att se till helheten samt att lyfta fördelar och inte ensidigt identifiera mindre bra saker. "Små saker" som meningsbyggnader, referenshantering, stavfel mm rekommenderas att man som opponent ger respondenten skriftligt. Opponenterna kan ge förslag till förändringar i arbetet men det är examinatorns uppgift att avgöra vilka förändringar som skall vidtas. Att som respondent försvara ett arbete innebär att kunna svara på frågor kring innehåll och vetenskaplighet i uppsatsen, kunna förklara och diskutera tillvägagångssättet i uppsatsen delar samt att resonera och reflektera i dialog utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt. Respondenten ska ges tillfälle att svara eller bemöta kritiken och få möjlighet att försvara sitt arbete genom att motivera sitt tillvägagångssätt och sina slutsatser. Efter avslutat seminarium finns tid avsatt för diskussion mellan examinator och respondenter om eventuella revideringar av examensarbetet.

Tillvägagångssätt vid examinationsseminarium

Inledning

Opponenterna hälsar välkommen och presenterar de involverade.

Sammanfattning (10 min)

Opponenterna låter respondenterna göra justeringar. Opponenterna sammanfattar arbetet med presentation/bildspel och kort sammanfattning. Respondenterna "godkänner" opponenternas sammanfattning.

Opponentskap (30 min)

Opponent och respondenter för en diskussion ledd av opponenterna. Granskningen ska ta fasta på väsentligheter av övergripande innehållslig och metodologisk karaktär. Synpunkter på språk och stilistiska detaljer kan lämnas skriftligt till respondenter och examinator.

Frågor från auditoriet (5 min)

Seminariedeltagare bör förbereda sig inför seminariet genom att läsa arbetet (rekquireras via e-post) och förbereda frågor.

Sammanfattning av opponenter (5 min)

Opponenterna sammanfattar arbetets förtjänster och vad det kan tillföra praktisk vård - verksamhet, undervisning och forskning.

Examinators bedömning av respondent- och opponentskap (5 min)

Examinatorn ger en bedömning av respondent- och opponentskap (bilaga A) samt ställer eventuella frågor till respondenter och opponenter.

Bedömning och examination

På seminariet med respondent- och opponentskap gör examinator en bedömning av ditt opponent- och respondentskap. Bedömningen sker enligt *Kriterier för bedömning av opponent- respektive respondentskap* (bilaga A). Om du blir underkänd i respondent- och/eller opponentskap avgör examinator hur ny examination ska ske.

Efter avslutat seminarium meddelar examinator sin bedömning av examensarbetet. Bedömning sker enligt *Bedömningskriterier av examensarbete – kandidatuppsats i omvårdnad 15hp* (Bilaga B). Det är då viktigt att du som respondent får klart för dig vad examinatorn kräver att du ska revidera för att arbetet ska bedömas som godkänt

Två examinationstillfällen schemaläggs i anslutning till varje kurs. Enligt *Lokala bestämmelser för examination (2010-11-11)*, kan handledning av uppsats ges under högst ett år efter kursavslut. Därefter ges betyg på examensarbetet oavsett om arbetet är avslutat eller inte. Ett oavslutat arbete ges betyget Underkänd.

Korrigeringar och formalia efter examinationsseminarium

Efter examinatorns bedömning sker korrigeringar enligt examinatorns anvisningar inom 2 veckor (10 arbetsdagar). Du skickar examensarbetet via mail till examinator för bedömning. Om begärda korrigeringar inte är utförda inom utsatt tid kan examinator bedöma arbetet som underkänt. Examensarbetet är inte godkänt förrän aktuell examinator har godkänt det. När du fått godkänt av examinator får inga ytterligare korrigeringar göras i arbetet. Du skall därefter utföra följande:

1. Examensarbetet görs om till en PDF
2. Du mailar PDF fil tillsammans med ett ifyllt försättsblad för inlämningsuppgifter till examinator för kurs.
3. Därefter är examensarbetet färdigt att som pdf-fil registreras i det Digitala Vetenskapliga Arkivet, ett publiceringssystem för forskningspublikationer och studentuppsatser. DIVA är ett digitalt arkiv för långsiktig bevaring av publikationer. I de fall där studenten inte vill att uppsatsen publiceras på Internet lagras det digitala examensarbetet i den icke publika databasen och är endast åtkomlig för användare med administratörsrättigheter. Se anvisning; <https://www.hh.se/student/innehall-a-o/examensarbete/publicera-i-diva.html>

För att erhålla betyget godkänd i kursen Examensarbete i omvårdnad, 15 hp krävs förutom godkänt skriftligt examensarbete:

- godkänt respondentskap
- godkänt opponentskap
- registrering av examensarbetet på DiVA i biblioteket
- inlämnad reviderad version av examensarbetet i PDF till examinator för kurs.

Referenser

Nedanstående referenser ligger till grund för framtagandet av dessa vetenskapliga riktlinjer.

- American Psychological Association. (2009). *Publication Manual of the American Psychological Association* (6th ed). Washington DC: American Psychological Association.
- Friberg, F. (red.) (2017). *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (Tredje upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Henricsson. (eds.).2017. *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Högskolan i Hamstads hemsida. Hämtad 2015-09-01 från:
<http://www.hh.se/arstudent/studentstod/studenternasrattigheterochskyldigheter/examinationtentamen/atgardervidfusk.2812.html>
- Högskolelag SFS 1992:1 434, ändring 2006:173. *Högskolelagen*. Stockholm: Riksdagen.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2018). *Essentials of nursing research : appraising evidence for nursing practice*. Philadelphia: Wolters Kluwer.
- SFS 1993:100. *Högskoleförordningen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Trost, J. (2014). *Att skriva uppsats med akribi*. (4., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Willman, A. (red.) (2016). *Evidensbaserad omvårdnad: en bro mellan forskning och klinisk verksamhet*. (4., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

BILAGA A

Tabell 1: Kriterier för bedömning av opponent- och respondentskap

Bedömningsgrund opponentskap	Godkänd	Underkänd
Förmåga att med egna ord sammanfatta examensarbetet		
Förmåga att konstruktivt och kritiskt föra en vetenskaplig dialog om både innehåll och metod		
Förmåga att fokusera diskussionen om resultatens relevans för omvårdnad		
Förmåga att sammanfatta arbetets förtjänster		
Förmåga till tidsdisposition		
Förmåga att engagera auditoriet		
Förmåga att skapa ett positivt klimat		
Förmåga att samverka inom opponentgruppen		
Helhetsintryck		

Bedömningsgrund respondentskap	Godkänd	Underkänd
Förmåga att resonera och reflektera i dialog utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt		
Förmåga att föra en öppen och konstruktiv dialog		
Förmåga att visa kunskap om ämnet och refererad litteratur		
Förmåga att skapa ett positivt klimat		
Förmåga att samverka inom respondentgruppen		
Helhetsintryck		

BILAGA B

Tabell 2: Kriterier för bedömning av examensarbete

Bedömningskriterier av examensarbete, kandidatuppsats i omvårdnad, 15 hp			
	G	U	Kommentar
Titel	Titeln utgår från syftet och täcker innehållet i arbetet. Undertitel kan förekomma. Titeln är formulerad på samma sätt på såväl uppsatsmallen som övriga sidor där titeln är inskriven.	Utgår ej från syfte och/eller täcker inte innehållet i arbetet. Titeln formuleras varierar på olika sidor i uppsatsen	
Sammanfattning, nyckelord	Sammanfattning (150–200 ord) är utformade enligt riktlinjer för examensarbete på grundnivå inom omvårdnad. Fyra till fem nyckelord på svenska och engelska finns som motsvarar studiens innehåll	Sammanfattning är inte utformade enligt riktlinjer för examensarbete på grundnivå inom omvårdnad. Nyckelord saknas eller motsvarar inte studiens innehåll	
Inledning	Inledningen innefattar huvudområdet omvårdnad, samhällsrelevans och forskningsläge med anknytning till vetenskapliga referenser.	Inledningen brister i beskrivning av huvudområdet omvårdnad, samhällsrelevans och forskningsläge samt anknytning till vetenskapliga referenser saknas	
Bakgrund	Bakgrunden baseras på och relateras till kritisk granskning av aktuell forskning inom respektive område som uppsatsen handlar om samt är relevant för huvudområdet omvårdnad. Se riktlinjerna för examensarbetet på grundnivå inom omvårdnad.	Bakgrunden är bristfällig och har svag anknytning till aktuell forskning inom huvudområdet omvårdnad.	
Problemformulering	Problemformuleringen skall vara tydligt avgränsad och det valda ämnet skall problematiseras utifrån vad	Beskrivning av problemområdet är bristfälligt beskriven och utgår inte från bakgrunden.	

	som framkommit i bakgrunden.		
Syfte	Syftet är relevant i relation till huvudområdet. Syftet är undersökningsbart och är avgränsat och tydligt i relation till problemformulering.	Syftet saknar relevans och är ofullständigt. Syftet är ej i linje med problemformulering.	
Metod	Studiens samtliga metoddelar är systematiskt beskrivna och logiskt motiverade i relation till syfte samt förankrad i relevant metodlitteratur.	Studiens metoddelar är bristfälligt beskrivna. Metoden är inte relevant i relation till syfte och/eller saknar förankring i relevant metodlitteratur.	
Datainsamlingen	Sökningarna omfattar samma tidsperiod i alla databaser och sökord och sökstrategi är enhetlig i de olika databaserna. Inklusionskriterier är beskrivna.	Sökningarna varierar tidsmässigt. Olika sökord och sökstrategier har använts i de olika databaserna. Inklusionskriterier är inte beskrivna.	
Databearbetning	Artikelöversikten numreras i alfabetisk ordning utifrån referensens första-författarnamn. Innehållet i de olika rubrikerna urval, datainsamling, databearbetning etc. är balanserat, kortfattat och koncist. I rubriken resultat/slutsats är texten något mer omfattande och informativ och de kategorier som framkommer i kandidatuppsatsen kan härledas i texten. Databearbetningsmetod och dess tillämpning är utförligt beskriven och motiverad i förhållande till syfte, metod och datainsamling.	Artikelöversikten är inte numrerade i alfabetisk ordning. Texten rubrikerna urval, datainsamling etc. är inte balanserad. De kategorier som framkommit i kandidatuppsatsen kan inte härledas ur texten under resultat/ slutsats i artikelöversikten. Motivering och referens till val av analysmetod och dess tillämpning saknas eller är bristfällig.	
Forsknings-etiska	Relevanta forskningsetiska aspekter är beskrivna och	Relevanta forskningsetiska	

övervägande	beaktade. Ställningstaganden är värderade och förankrade i relevant litteratur. Egen värdering av förhållandet risk - nytta finns beskrivet.	aspekter är inte beaktade eller otillräckligt beskrivna. Förankring i relevant litteratur saknas. Egen värdering av förhållandet risk - nytta saknas.	
Resultat	Redovisning av resultat där relevanta delar lyfts fram i enlighet med syftet. Resultatredovisningen är välstrukturerad, logisk och saklig samt på ett övertygande sätt förankrad i data.	Redovisningen är otydlig eller tonvikt har lagts på andra resultat än dem som överensstämmer med undersökningens syfte. Resultatredovisningen är ostrukturerad, ologisk eller osaklig.	
Metod-diskussion	Metodens styrkor och svagheter diskuteras och värderas i relation till resultatet. Metoden diskuteras utifrån relevanta kvalitetskriterier.	Diskussion om metodens styrkor och svagheter är bristfällig. Diskussion utifrån relevanta kvalitetskriterier är bristfällig.	
Resultat-diskussion	Resultatet diskuteras och problematiseras utifrån syfte, begrepp/teori och aktuell forskning. Samhälleliga aspekter diskuteras utifrån klinisk relevans och aktuell forskning.	Diskussionen är en upprepning av resultatet. Diskussionen är bristfällig i relation till syfte, begrepp/teorier eller aktuell forskning. Diskussion angående samhälleliga aspekter utifrån klinisk relevans och aktuell forskning är bristfällig.	
Konklusion och implikation	Slutsatserna är relevanta utifrån resultaten. Implikationen ger förslag på klinisk relevans och fortsatt forskning inom huvudområdet omvårdnad.	Slutsatserna är bristfälligt underbyggda. Implikationen är bristfälligt beskriven.	
Vetenskapligt skrivande	Uppsatsen följer angivna ramar för vetenskapligt skrivande och hantering av vetenskapliga termer.	Uppsatsen följer inte angivna ramar för vetenskapligt skrivande och hanteringen av	

	<p>Det finns en röd tråd i arbetet mellan problematiseringen i bakgrunden, syfte, valda metoder för datainsamling och analys samt resultatredovisning och diskussion.</p> <p>Texten är självständigt formulerad och slutsatser och tolkningar är förankrade i resultatet och vetenskaplig litteratur.</p> <p>Korrekt referenshantering enligt riktlinjer.</p>	<p>vetenskapliga termer är bristfällig.</p> <p>Det saknas en röd tråd i arbetet mellan problematiseringen i bakgrunden, syfte, valda metoder för datainsamling och analys samt resultatredovisning och diskussion</p> <p>Referenserna är inte korrekt angivna.</p>	
--	---	--	--

Sammanfattande bedömning: